

EXPUNERE DE MOTIVE

pentru modificarea și completarea Legii nr.155/2010 a poliției locale, republicată

1. SCURT ISTORIC CU PRIVIRE LA ÎNFIINȚAREA, ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA POLIȚIEI

Primele atestări privind Poliția Română datează din vremea lui Neagoe Basarab sau a lui Mihai Viteazu (crearea instituției agiei), continuă cu domnia lui Mihai Sutz (organizarea pazei Capitalei, emiterea primelor acte de identitate și reglementarea portului armelor) iar din 1806, organele de pază și ordine din Capitală primesc denumirea generică de POLIȚIE.

Începând cu Legea de organizare a poliției a lui Alexandru Ioan Cuza (4 noiembrie 1860), urmată de Legea lui Vasile Lascăr (1 aprilie 1903) și de Legea pentru organizarea poliției generale a statului (8 iulie 1929), competențele organelor de poliție sunt extinse, iar raporturile cu celelalte structuri ale statului mult mai bine reglementate.

Reforma aparatului polițienesc își are începuturile moderne odată cu numirea ca ministru de interne a omului politic – senatorul liberal Vasile Lascăr.

În perioada în care a îndeplinit funcția de ministru de interne Vasile Lascăr a propus prima lege organică a poliției române, concepută după principii științifice moderne, elaborată după modelul legilor similare din state mai dezvoltate.

Ca model i-au servit organizarea polițiilor din Germania, Austria, Franța și Belgia.

A susținut în Senat proiectul de organizare și funcționare a Poliției Române la data de 25 ianuarie 1903, iar la data de 1 aprilie, după mai multe dezbateri a fost adoptată „ Legea pentru organizarea Poliției Generale a Statului ”, prin care s-au precizat atribuțiile și competențele personalului poliției, instituind principiul stabilității organelor polițienești și scoaterea lor în afara luptelor politice.

Prin Decretul - Lege nr. 2 / 27 decembrie 1989 se reînființează Poliția Română ale cărei competențe vor fi reglementate, ulterior, prin Legea nr. 26 din 18 mai 1994 și prin Legea 218 din 23 aprilie 2002.

Din 1990, Poliția Română a cunoscut mai multe etape de transformări menite să asigure siguranța persoanelor, a colectivităților, drepturilor legitime ale cetățenilor, precum și a altor drepturi prevăzute în acte internaționale la care România este parte.

2. LEGISLAȚIA SPECIFICĂ, CADRUL NORMATIV CE REGLEMENTEAZĂ ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA POLIȚIEI ROMÂNE ȘI POLIȚIEI LOCALE ȘI SITUAȚIA ACTUALĂ

Ca urmare a aderării României la Uniunea Europeană, statul nostru s-a obligat să înceapă un proces amplu de reformă instituțională pe un întreg palier al administrației publice în Capitolul Justiție și Afaceri Interne.

Unul din elemente l-a constituit și reforma aparatului polițienesc constatându-se, atât la nivel european, cât și la nivel regional faptul că poliția, ca instituție cu atribuții speciale în menținerea ordinii publice, s-a depărtat de rolul ei de mediator social, s-a distanțat de cetățean și de problemele directe ale acestuia.

Astfel, au fost puse bazele conceptului de proximitate (apropierea de cetățean), instituindu-se și două ramuri ale poliției (Poliția Română și Poliția Locală).

Atribuțiile celor două instituții sunt similare, singura diferență fiind în funcție de aria de responsabilitate.

În vreme ce Poliția Națională are competențe și arie de responsabilitate în domeniile transporturilor naționale și frontierei de stat (incluzând aici și monitorizarea activității navale și a frontierelor maritime), Poliția Locală are competențe și arie de responsabilitate restrânsă în regiunea pe care o administrează și unde are responsabilitatea în domeniul ordinii și liniștii publice, cu un plus, proximitatea față de comunitățile locale.

S-a refăcut astfel puntea de legătură dintre poliție și cetățean, poliția locală având atribuții specializate atât în domeniul siguranței și ordinii publice, cât și în domenii cum ar fi ecologie și

mediu, urbanism și amenajarea teritoriului, evidența populației, circulație pe drumurile publice la nivelul localităților în care există posturi de poliție locală.

Cu privire la pregătirea personalului, trebuie menționat faptul că aceasta se face în mod unitar, în centre de pregătire în care există o profesionalizare din anii de studii în zona celor două direcții de acțiune (Poliție Română și Poliție Locală). În rest atribuțiile lucrătorilor de poliție și competențele acestora sunt unitare în domeniul infracționalității.

Revenind la problematica poliției la noi în țară observăm că, deși legislativul a dat curs solicitărilor și angajamentelor internaționale asumate prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană, în domeniul legilor care guvernează organizarea și funcționarea poliției naționale și poliției locale există anumite sincope, iar raportarea la alte acte normative crează confuzie și o blocare instituțională atât în domeniul colaborării dintre cele două structuri de ordine publică, cât și în ceea ce privește atribuțiile speciale.

Efectul este dramatic resimțit la nivelul comunităților locale și cetățenilor care trăiesc într-o stare de confuzie, neștiind unde să se adreseze, cine este responsabil și cine trebuie să le rezolve problemele de siguranță publică survenite în proximitate.

Astfel, la nivelul secțiilor de poliție națională există un compartiment denumit „ Poliția de Proximitate ” o structură în care activează lucrătorii de poliție denumiți uzual „ sectoriști ” sau „ proximiști ”, dar există în paralel polițiștii locali care au, în mare, aceleași atribuții cu excepția că nu au responsabilitate în domeniul infracțiunilor, aceștia din urmă neputând să constate decât contravenții.

Pus în situații de „ minoră criminalitate ” (furturi, violare de domiciliu, înșelăciune) cetățeanul nu știe cui să se adreseze. Sunt cazuri în care se reclamă un furt la polițistul local, iar acesta afirmă că nu are competență și îndrumă cetățeanul spre prima secție de poliție.

În tot acest timp, infractorii fug de la locul faptei fără a putea fi prinși imediat. Având în vedere că, în multe situații se consideră că „ fapta nu prezintă pericol social ”, infractorii rămân nepedepsiți, iar cetățeanul cu pagubele neștiind nici cui să se mai adreseze și cine îi poate rezolva problemele având dileme „ cui să mă adresez: polițistului de proximitate, polițistului de la secția cea mai apropiată sau polițistului local? ”.

În prezent, organizarea și funcționarea Poliției Române sunt legiferate prin Legea nr. 218 din 23.04.2002. Astfel, Poliția Română este în prezent „ instituția specializată a statului, care exercită atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii ”.

În subsidiar, în conformitate cu dispozițiile Legii 155 / 2010 există și Poliția Locală ca instituție specializată „ în scopul exercitării atribuțiilor privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, în următoarele domenii:

- a) ordinea și liniștea publică, precum și paza bunurilor;
- b) circulația pe drumurile publice;
- c) disciplina în construcții și afișajul stradal;
- d) protecția mediului;
- e) activitatea comercială;
- f) evidența persoanelor;
- g) alte domenii stabilite prin lege ”.

Există astfel, după cum se observă o dublare a sferei de acțiune și a atribuțiilor celor două instituții care oferă, în principiu, același tip de servicii publice.

Totodată, prin interpretarea actelor normative sunt limitate atribuțiile poliției locale în sensul în care poliției locale nu i se conferă dreptul de a constata infracțiunile și a acționa în acest sens, putând doar aplica sancțiuni contravenționale. Dar situația din teren nu se rezumă doar la contravenții.

3. MODIFICĂRI ȘI COMPLETĂRI PROPUSE LA LEGEA NR.155/2010. ARGUMENTĂRI.

S-a invocat faptul că polițiștii locali nu au cunoștințe, specializare și pregătire profesională pentru a putea face distincția dintre contravenție și infracțiune și, în dese rânduri se invocă slaba educație și studiile insuficiente pentru a presta munca de polițist.

Se ignoră în mod deliberat faptul că marea majoritate a personalului poliției locale are statut de funcționar public. Ori se știe că, în conformitate cu actul normativ (Legea 188 / 1999), nu se poate ocupa o funcție publică de agent de poliție fără a avea cel puțin studiile liceale absolvite cu diplomă. Cerințele sunt progresiv mai mari pentru ocuparea funcțiilor publice de inspector, expert sau consilier, funcții din clasa I pentru care sunt obligatorii studii universitare de lungă durată absolvite cu diplomă. Criteriile de ocupare a funcțiilor publice de conducere prevăd, de asemenea, studii de masterat în management și / sau administrație publică. Astfel, numărul persoanelor fără studii medii complete este cvasi nul și ca urmare a aplicării criteriilor de performanță și legislative cuprinse în Legea 188 / 1999 republicată.

În prezent, în conformitate cu dispozițiile Legii 155 / 2010, angajații poliției locale au urmat și cursurile obligatorii în unitățile de învățământ ale Ministerului Afacerilor Interne, deci argumentele conform cărora polițiștii locali nu au specializare adecvată funcției publice pe care o dețin nu sunt conforme cu realitatea.

Sigur, unul dintre elementele pe care le are în vedere și prezenta propunere, este cu privire la formarea profesională atât cea de bază cât și formarea profesională continuă.

În acest sens, cu referire strictă la Legea nr. 155 / 2010, propunem modificarea art. 18, alin 2 care prevede: „ După numirea în funcție, polițiștii locali care au atribuții în domeniul ordinii și liniștii publice, precum și cei cu atribuții în domeniul circulației rutiere, selecționați ulterior operaționalizării structurilor poliției locale, în condițiile art. 3 alin. (1), precum și cei selecționați în vederea încadrării posturilor structurilor de poliție locală înființate în condițiile art. 3 alin. (2) sunt obligați ca, în termen de un an, să urmeze un program de formare inițială organizat într-o instituție de învățământ din cadrul Ministerului Administrației și Internelor ”, introducându-se în locul sintagmei „ într-o instituție de învățământ ” cu sintagma „ în Centrul Național de formare și perfecționare a polițiștilor locali ce se va înființa într-o instituție de învățământ din cadrul Ministerului Afacerilor Interne ”.

Prin această modificare se urmărește atât formarea profesională într-un mod unitar, cu personal specializat în domeniul muncii specifice de poliție din cadrul Ministerului de Interne, cât și înființarea unui nucleu de formare național pentru Poliția Locală, centru în care pregătirea ar avea un caracter unitar similar cu cel al poliției naționale. Astfel poate fi exclus și aliniatul 3 din Legea 155 / 2010.

Propunem ca noul Centru Național de formare pentru Poliția Locală să se înființeze în cadrul Școlii de agenți de poliție Vasile Lascăr – Câmpina.

În ceea ce privește organizarea și funcționarea poliției locale, din analizele făcute în prezent, prin constatări directe în zona operativă, de la înființarea poliției locale am luat act de faptul că actul normativ prevede subordonarea Poliției Locale instituției primarului sau ca instituție publică de interes local.

La Capitolul II – Organizarea poliției locale se menționează în cadrul art. 4 următoarele:

(1) Poliția locală se organizează și funcționează, prin hotărâre a autorității deliberative a administrației publice locale, ca un compartiment funcțional în cadrul aparatului de specialitate al primarului/primarului general sau ca instituție publică de interes local, cu personalitate juridică.

(2) În municipiul București, poliția locală se organizează și funcționează după cum urmează:

a) prin hotărâre a Consiliului General al Municipiului București, pentru Poliția Locală a Municipiului București;

b) prin hotărâre a fiecărui consiliu local al sectorului municipiului București, pentru poliția locală a sectorului respectiv.

Prin actul normativ, legiuitorul a avut intenția să subordoneze instituția autorității publice locale dând astfel posibilitatea primarilor să coordoneze mai bine unul din serviciile publice specializate în menținerea ordinii și liniștii publice, apropiind instituția polițienească de cetățean, respectându-se principiul enunțat în actele care au stat la baza procesului de preaderare și aderare a României la Uniunea Europeană privind proximitatea și reapropierea instituțiilor polițienești de solicitările cetățenilor.

Însă, tot legiuitorul, prin textul inițiat și aprobat prin Legea 155 / 2010, nu a luat în calcul că structura de poliție locală se îndepărtează de celelalte forțe cu atribuții în menținerea ordinii publice (Poliția Română) și cele cu atribuții în restabilirea ordinii publice (Jandarmeria Română) și că vor apărea disfuncționalități în ceea ce privește modul de acțiune și colaborare dintre structuri.

Nu intrăm aici și în alte detalii de suprafață (cum ar fi sintagma „ Română ” din denumirea celor două instituții enunțate mai sus), detalii care, prin extensie, ar putea duce și acredita ideea că Poliția Locală nu ar aparține ca instituție statului român.

Legiuitorul ar fi trebuit să ia act de faptul că, în ceea ce privește înființarea poliției române, făcută tot ca urmare a studierii comparativ a actelor normative din spațiul european ce reglementau înființarea și funcționarea structurilor polițienești, există un precedent și anume „ Legea pentru organizarea Poliției Generale a Statului ” promulgată de Parlamentul României la data de 01 aprilie 1903.

Din analiza actului normativ mai sus menționat, precum și din studierea literaturii de specialitate dintre care subliniem, în mod special, ca sursă de referință istorică – izvor legislativ, cartea „ Din istoria Poliției Române ” – autor Florin N. Șinca, rezultă un model mult mai adecvat și adaptat cerințelor de reformare a aparatului polițienesc din România.

Astfel, luând în considerare argumentele de mai sus, considerăm că ar fi util ca instituția Poliției Locale să aibă coordonare și la nivelul instituției prefectului (așa după cum a fost în perioada interbelică), prefectul având atribuții în ceea ce privește zona de ordine publică. Asta privind și din perspectiva descentralizării și regionalizării.

Coordonarea strategică și stabilirea politicii generale de acțiune ar urma să fie transmisă organului aflat în subordonare directă Inspectoratului General al Poliției Române și control executat de instituția prefectului în colaborare cu autoritățile administrației publice locale (Consiliile locale și, în cazul Municipiului București – Consiliul general).

O altă modificare importantă presupune completarea articolului 40. Considerăm că funcționarii publici cu statut special au depășit termenul de un an, prevăzut de Legea nr.155/2010, în instituțiile de poliție locală, ei revenind la funcțiile inițiale din unitățile teritoriale ale Poliției Române. În momentul de față activitatea Poliției Române necesită revenirea personalului detașat temporar pentru formarea poliției locale.

De asemenea, se are în vedere și acordarea drepturilor salariale, conform prevederilor Statutului polițistului, și funcționarilor publici din poliția locală care au o vechime în muncă de cel puțin 5 ani.

Din aceste considerente trebuie să subliniem că modul de organizare și funcționare a Poliției Belgiene ni se pare cel mai apropiat și cel mai ușor de adaptat legislației române, având în vedere și faptul că întreg aparatul legislativ al Uniunii Europene se află la Bruxelles, iar modelul de

organizare a poliției belgiene a stat la baza reformării marii majorități a instituțiilor polițienești din spațiul european.

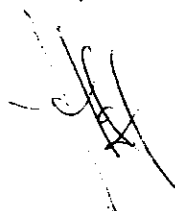
Un model de analizat și luat în calcul în vederea elaborării unei noi legi a poliției locale este și cel adoptat la data de 01 septembrie 2009 de autoritățile cantonului Neuchatel care a abandonat modul de organizare teritorială și a instaurat un model de conducere integrată a structurilor de poliție.

În baza acestor considerații propunem spre dezbatere și aprobare Senatului și Camerei Deputaților propunerea legislativă *pentru modificarea și completarea Legii nr.155/2010 a poliției locale, republicată.*

Inițiator :

Deputat PNL de Suceava

Alexandru - Ștefan Băișanu

Co-inițiatori ai propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr.155/2010 a poliției locale, republicată :

[illegible]